

# Proces overlijdensmeldingen (project DNI)

Vanaf medio april 2018 wordt het proces van registratie van uiterste wilsbeschikkingen in het CDR geoptimaliseerd. Dit document heeft als doel om de belangrijkste aspecten van dit nieuwe proces toe te lichten.

## Registratieplicht uiterste wilsbeschikkingen

Notariële akten dienen binnen 10 dagen na het passeren te worden geregistreerd in het CDR. Voor uiterste wilsbeschikkingen geldt een uitzondering: deze mogen pas worden geregistreerd zodra de testateur is overleden. Voor de notaris ontstaat een registratieplicht zodra hij op de hoogte is geworden van het overlijden van een testateur (artikel 4 lid 1 Registratiewet 1970).

Uiterlijk één maand na kennisname van het overlijden van de testateur dient te worden geregistreerd. De registratieplicht geldt niet voor uiterste wilsbeschikkingen die niet meer van kracht zijn op het moment van overlijden (artikel 4 lid 2 Registratiewet 1970).

## Van oud naar nieuw proces

Tot enkele jaren geleden stuurde de Belastingdienst brieven aan notarissen die blijkens informatie uit het CTR één of meerdere van kracht zijnde uiterste wilsbeschikking(en) onder zich hielden. Dit was aanleiding voor de notaris om de betreffende uiterste wilsbeschikkingen te registreren.

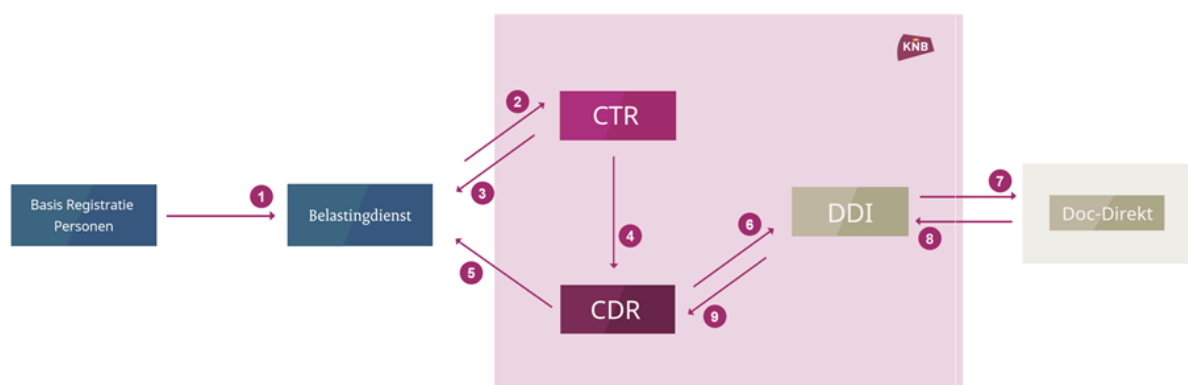
Met de introductie van het CDR is een nieuwe manier van registreren geïntroduceerd: een elektronische. De nieuwe mogelijkheden waren voor de Belastingdienst en KNB aanleiding om ook het proces van registratie van uiterste wilsbeschikkingen te optimaliseren. Uitgangspunt hierbij is dat het de notaris zo eenvoudig mogelijk wordt gemaakt om de betreffende uiterste wilsbeschikkingen te registreren.

Het nieuwe proces is in basis een digitale variant van het oude proces. De brief van de Belastingdienst maakt plaats voor een digitale overlijdensmelding.

## Overlijdensmeldingen

Vanaf medio april 2018 zullen notarissen overlijdensmeldingen ontvangen in het CDR. In deze overlijdensmelding zijn gegevens van de overleden testateur, een overzicht van de bij het CTR geregistreerde uiterste wilsbeschikkingen én de oorsprong van de melding opgenomen.

De overlijdensmelding vormt in het nieuwe proces het vertrekpunt voor de registratie van een uiterste wilsbeschikking. Het is niet meer mogelijk om zonder een overlijdensmelding een uiterste wilsbeschikking te registreren.



## Basisregistratie Personen als bron voor overlijdenssignaal

De belangrijkste bron voor de overlijdensmelding is een overlijdenssignaal dat uit de Basisregistratie Personen (BRP) afkomstig is. De Belastingdienst ontvangt deze signalen (nr. 1 in het figuur) en doet daarmee een inlichtingenverzoek bij het CTR (nr. 2 in het figuur).

Het CTR stuurt de Belastingdienst een inlichtingantwoord terug (nr. 3 in het figuur). Indien de overledene in het CTR is geregistreerd als testateur dan stuurt het CTR parallel aan het inlichtingenantwoord voor elke van kracht zijnde uiterste wilsbeschikking een overlijdensmelding aan de huidige houder daarvan (nr. 4 in het figuur). In deze overlijdensmelding wordt naast het overlijdenssignaal van de Belastingdienst ook een inlichtingenantwoord van het CTR opgenomen. Voor de duidelijkheid is in de overlijdensmelding vermeld dat de overlijdensdatum afkomstig is uit de BRP.

## Inlichtingenverzoek als alternatieve bron voor overlijdensmelding

Het kan voorkomen dat een overleden testateur niet is opgenomen in de BRP. Ook kan het voorkomen dat een notaris eerder op de hoogte is van het overlijden dan dat het overlijden is opgenomen in de BRP. In beide gevallen dient de notaris echter wel te kunnen registreren. Immers, de registratietermijn vangt aan op het moment dat de notaris kennis heeft genomen van het overlijden.

Omdat in dergelijke gevallen altijd een inlichtingenverzoek dient te worden gedaan bij het CTR, is er voor gekozen om dat inlichtingenverzoek ook een bron te laten zijn voor overlijdensmeldingen. Indien u één of meerdere van kracht zijnde uiterste wilsbeschikkingen houdt, zult u naar aanleiding van uw inlichtingenverzoek ook één of meerdere overlijdensmeldingen ontvangen. De overlijdensdatum die uw kantoor heeft ingevuld in het inlichtingenverzoek bij CTR wordt overgenomen in de overlijdensmelding. Bovendien wordt in de overlijdensmelding opgemerkt dat deze het gevolg is van een inlichtingenverzoek van het eigen kantoor, omdat deze niet altijd bij de BRP is geverifieerd.

N.B. Per van kracht zijnde uiterste wilsbeschikking ontvangt u maximaal één overlijdensmelding. Een testateur kan meerdere van kracht zijnde uiterste wilsbeschikkingen hebben. Indien de Belastingdienst eerder melding heeft gemaakt van het overlijden, worden naar aanleiding van een inlichtingenverzoek niet nogmaals overlijdensmeldingen verstuurd voor dezelfde uiterste wilsbeschikkingen. Ditzelfde geldt ook indien de Belastingdienst het overlijden meldt nadat u een inlichtingenverzoek heeft gedaan: u ontvangt dan niet nogmaals overlijdensmeldingen voor dezelfde uiterste wilsbeschikkingen.

N.B. Er worden géén overlijdensmeldingen verstuurd voor van kracht zijnde uiterste wilsbeschikkingen die worden gehouden door andere notarissen dan die werkzaam zijn op het kantoor dat het inlichtingenverzoek heeft gedaan. Dergelijke notarissen ontvangen alsnog een overlijdensmelding indien het overlijdenssignaal uit de BRP komt, of indien zij zelf een inlichtingenverzoek doen. Een overlijdensmelding wordt slechts één maal per van kracht zijnde uiterste wilsbeschikking geautomatiseerd verstuurd.

## Behandeling overlijdensmelding door notaris

Zoals eerder opgemerkt vormt de overlijdensmelding in het nieuwe proces het vertrekpunt voor de registratie. Allereerst dient de notaris te beoordelen of de in de overlijdensmelding genoemde uiterste wilsbeschikking inderdaad geregistreerd dient te worden.

In ieder geval dient gecontroleerd te worden of de overlijdensmelding geen onjuiste gegevens bevat. Verderop wordt uitgelegd hoe gehandeld dient te worden indien er fouten geconstateerd worden.

## Registratie akte

Indien de overlijdensmelding aanleiding geeft tot het registreren van een uiterste wilsbeschikking, is het moment van passeren van de uiterste wilsbeschikking bepalend voor het vervolgproces.

### Akte gepasseerd na ingebruikname centraal digitaal repertorium

Wanneer de akte reeds is ingeschreven in het centraal digitaal repertorium, dan dient de registratie plaats te vinden door de akte te registreren bij de betreffende repertoriumregel. In het registratieproces zult u de mogelijkheid krijgen om het repertorium te doorzoeken op basis van de dagtekening van de akte.

Indien de overlijdensmelding een onjuiste aktedatum bevat, dan kunt u het zoekbereik naar eigen inzicht aanpassen om zo de juiste repertoriumregel te selecteren.

Het kan voorkomen dat de registratie van de uiterste wilsbeschikking bij het CTR destijds heeft plaatsgevonden door gebruik te maken van de in het CDR geïntegreerde opgavefunctionaliteit voor het CTR. In dat geval bevat de overlijdensmelding het juiste CDR-nummer en maakt het systeem automatisch al een koppeling met de juiste repertoriumregel.

Mocht u constateren dat er gegevens in de repertoriumregel incorrect zijn, dan dient u het standaardproces voor correctie van repertoriumregels te hanteren.

### Akte gepasseerd voor ingebruikname centraal digitaal repertorium

Wanneer de akte is gepasseerd vóórdát het centraal digitaal repertorium in gebruik is genomen, dan dient de registratie plaats te vinden onder vermelding van enkele gegevens van de akte en testateur. Hierbij is ervoor gezorgd dat alle gegevensvelden reeds zijn gevuld op basis van gegevens uit de overlijdensmelding. Indien nodig kunnen deze voor het versturen worden gecorrigeerd.

Registratie dient altijd plaats te vinden onder vermelding van het protocolnummer waarin de akte oorspronkelijk is gepasseerd (ook als is dat protocol op een later moment toegevoegd aan een ander protocol). Dit protocolnummer wordt ook meegestuurd in de overlijdensopgave.

### Akteafschrift

Het ter registratie aanbieden van een uiterste wilsbeschikking geschiedt op dezelfde wijze als het aanbieden van elke andere akte: door het uploaden van een elektronisch ondertekend afschrift van de akte in pdf/a-formaat. Voor uiterste wilsbeschikkingen hoeft de tekst van het bestand niet doorzoekbaar te zijn. Het mag wel. Een scankopie van de (minuut)akte is ook mogelijk. Let er bij een scankopie op dat de resolutie zodanig is dat de inhoud van de akte goed leesbaar is.

### Na registratie

Nadat de registratie heeft plaatsgevonden verdwijnt de overlijdensmelding uit de lijst. De geregistreerde uiterste wilsbeschikkingen kunnen te allen tijde worden geraadpleegd in het daartoe beschikbaar gestelde overzicht.

## Akte bij Doc-Direkt

Notariële akten worden na verloop van tijd overgebracht naar het centrale archief bij Doc-Direkt. Om ook het registreren van dergelijke akten optimaal te faciliteren hebben KNB, Belastingdienst en Doc-Direkt een nieuw digitaal kanaal gerealiseerd waarlangs aanvragen bij Doc-Direkt kunnen worden ingediend en afgehandeld. Deze applicatie maakt onderdeel uit van het Platform Elektronische Communicatie (PEC) van de KNB.

Indien een uiterste wilsbeschikking is overgebracht naar Doc-Direkt dan kan bij het behandelen van overlijdensmeldingen worden gekozen voor "Akte opvragen bij Doc-Direkt". Op basis van de gegevens van de overlijdensmelding kan een verzoek worden ingediend. Eventueel kunnen fouten in de overlijdensmelding voor het indienen van het verzoek nog worden gecorrigeerd.

Doc-Direkt zal een kopie van de akte koppelen welke vervolgens weer kan worden gebruikt bij registratie van de uiterste wilsbeschikking. Doc-Direkt is daarbij verantwoordelijk voor het maken van een volledige en integere kopie van de akte. De notaris is verantwoordelijk voor de controle of de kopie van de akte bij de betreffende overlijdensmelding hoort.

Het opvragen van kopieën van uiterste wilsbeschikkingen bij Doc-Direkt is voor de notaris kosteloos zolang daar een overlijdensmelding in het CDR aan ten grondslag ligt. Het is ook mogelijk om op eigen initiatief akten op te vragen bij Doc-Direkt middels de nieuwe integratie. Dergelijke inlichtingenverzoeken zijn voor eigen rekening van de notaris. Er zijn technische waarborgen genomen om onderscheid te maken tussen beide soorten inlichtingenverzoeken.

N.B. Inlichtingenverzoeken ten behoeve van de registratie kunnen alleen resulteren in een elektronische kopie van de akte. Een inlichtingenverzoek voor een afschrift van de akte kan separaat (en voor eigen rekening) worden ingediend.

## Foutsituaties bij behandeling overlijdensmeldingen

### Overlijdensmelding juist, maar geen registratieplicht

Het kan voorkomen dat de overlijdensmelding wel terecht is ontvangen, maar dat er geen registratieplicht is. Hiervoor zijn twee belangrijke oorzaken:

1. **Verschillende uiterste wilsbeschikkingen met herroepingen gepasseerd op één dag:** het CTR kan niet sluitend vaststellen welke van beide uiterste wilsbeschikkingen het laatst is gepasseerd. Voor beide akten wordt een overlijdensmelding verstuurd. Het is aan de notaris om te beoordelen voor welke akte registratieplicht geldt.  
→ Indien er geen registratieplicht is dient de overlijdensmelding te worden afgemeld\* onder vermelding van de optie 'Geen registratieplicht'.
2. **De akte is eerder geregistreerd:** kort nadat de functionaliteit inzake overlijdensmeldingen voor het eerst wordt gebruikt kan het voorkomen dat overlijdensmeldingen worden ontvangen voor akten die reeds zijn geregistreerd. Dit zal met name het geval zijn indien u het CTR om een inlichting vraagt voor een testateur van wie u de uiterste wilsbeschikking eerder al heeft geregistreerd.  
→ In dat geval kunt u de overlijdensmelding afmelden\* onder vermelding van de optie 'Akte reeds geregistreerd'.

\* Hiervoor heeft u bij het inzien van de overlijdensmelding de optie 'Registratie akte volgt niet'. U kunt vervolgens een reden voor het afmelden selecteren. Na het afmelden verdwijnt de overlijdensmelding uit het systeem.

### Akte verloren gegaan

Indien de akte verloren is gegaan kan deze niet worden geregistreerd. In dat geval meldt u de overlijdensmelding af onder vermelding van de optie 'Akte niet (meer) beschikbaar'.

N.B. Deze optie is nadrukkelijk **niet** bedoeld voor akten die zijn opgeslagen bij Doc-Direkt. Die dient u op te vragen middels de daarvoor bedoelde functionaliteit.

### Fouten in overlijdensmeldingen

Het kan voorkomen dat de overlijdensmelding onjuiste gegevens bevat, bijvoorbeeld omdat ten tijde van registratie van de uiterste wilsbeschikking bij het CTR een invoerfout is gemaakt. Bepaalde fouten zijn niet blokkerend voor het registratieproces, andere fouten wel.

Indien een fout blokkerend is voor het registratieproces dan dient de overlijdensmelding afgemeld te worden zonder dat er registratie plaats vindt.

We onderscheiden een aantal verschillende soorten fouten:

#### **Fouten in de gegevens van de uiterste wilsbeschikking**

*Indien de gegevens van de uiterste wilsbeschikking incorrect zijn (bijv. verkeerd repertoriumnummer, verkeerde dagtekening) dan is doorslaggevend of u de betreffende uiterste wilsbeschikking (met de juiste gegevens) wel uniek heeft kunnen identificeren als onderdeel van uw protocol (of dat van uw voorgangers). Daarbij geldt telkens dat enkel een van kracht zijnde uiterste wilsbeschikking mag worden geregistreerd.*

*Indien dat het geval is kunt u deze overlijdensmelding tóch als vertrekpunt nemen voor de registratie. De incorrecte gegevens kunt u later in het registratieproces corrigeren, zodat u registreert onder vermelding van de juiste gegevens. Eventueel kunt u parallel daaraan contact opnemen met het CTR om de fout te laten corrigeren, maar dit zal niet in een nieuwe overlijdensmelding resulteren.*

*Indien u de akte niet heeft kunnen identificeren als onderdeel van uw protocol (of dat van voorgangers) dan heeft de registratie bij het CTR hoogstwaarschijnlijk plaatsgevonden onder vermelding van een onjuist protocolnummer. In dat geval kunt u de overlijdensmelding afmelden met als reden 'Overlijdensmelding onterecht ontvangen'. U heeft dan verder geen rol in de registratie van de akte.*

#### **Fouten in de gegevens testateur/testateur niet overleden**

*Indien de gegevens van de testateur onjuist zijn, dan is bepalend of u met voldoende mate van zekerheid vast kunt stellen dat u inderdaad houder bent van de akte en de akte daadwerkelijk is opgesteld voor de overleden persoon.*

*Indien dat het geval is kunt u deze overlijdensmelding tóch als vertrekpunt nemen voor de registratie. De incorrecte gegevens kunt u later in het registratieproces corrigeren, zodat u registreert onder vermelding van de juiste gegevens.*

*Indien u niet met voldoende mate van zekerheid vast kunt stellen dat u inderdaad houder bent van de akte dan dient u de overlijdensmelding af te melden met als reden 'Overlijdensmelding onterecht ontvangen'. Ditzelfde geldt als u onverhoopt vaststelt dat de testateur niet is overleden.\**

*\* Incidenteel komt het voor dat de gemeente een administratieve fout maakt waardoor onterecht een overlijdensdatum wordt opgenomen bij een persoon.*



Koninklijke Notariële  
Beroepsorganisatie

## Vragen

### **Ik ontvang geen overlijdensmelding uit het CTR omdat de gegevens van een andere CTR-registratie voor dezelfde testateur incorrect zijn (bijv. aard van de akte of aktedatum)**

In dergelijke gevallen zal de betreffende CTR-registratie gecorrigeerd moeten worden door het CTR. Neem contact op met het CTR. Na correctie kunt u zelf een inlichtingenverzoek doen waarna u de overlijdensmelding alsnog ontvangt.

### **Ik heb onterecht een overlijdensmelding ontvangen**

Afhankelijk van de reden voor het onterecht ontvangen van de overlijdensmelding dient u bepaalde vervolgacties te nemen. Zie hierboven onder 'fouten in overlijdensmeldingen'.

### **Ik heb in het verleden een overlijdensmelding afgemeld voor een uiterste wilsbeschikking die ik nu alsnog moet registreren**

Indien u in het verleden een overlijdensmelding heeft afgemeld dan ontvangt u nu niet automatisch een nieuwe overlijdensmelding voor dezelfde uiterste wilsbeschikking. Een overlijdensmelding wordt slechts éénmaal geautomatiseerd verstuurd per van kracht zijnde uiterste wilsbeschikking. U kunt contact opnemen met de Servicedesk van de KNB om handmatig alsnog een overlijdensmelding te laten versturen.